

J. J.

Staszicowska Akademia Górnicza na znaczku pocztowym

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 12/2, 486

1967

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wreszcie przyrząd o przełomowym znaczeniu dla pomiarów odległości — dalmierz optyczny wynaleziony w 1674 r. i przystosowany do lunety w 1809 r.

Z przyrządów zwiększających dokładność pomiarów liniowych podano łańcuch mierniczy, taśmę stalową, łatę drewnianą oraz drutowy przymiar inwarowy (stop żelaza i niklu), dający wyniki pomiarów ze średnim błędem od $\pm 1:600\ 000$ do $\pm 1:3\ 000\ 000$.

Ostatni z kolei eksponat to dalmierz elektromagnetyczny produkcji polskiej. Tego rodzaju dalmierze to szczytowe osiągnięcie w dziedzinie pomiarów odległości, gdyż wyniki otrzymuje się natychmiast, a przy tym niektóre z dalmierzy osiągają dokładność zbliżoną do inwarowych przymiarów drutowych.

Chociaż pokaz, składający się tylko z kilkunastu eksponatów, przedstawia rozwój przyrządów pomiarowych wielkimi skokami, w znacznych interwałach czasu, z pominięciem wielu prymitywnych przyrządów dalmierczych, jak kwadrat geometryczny, laska Jakuba, hodometr, cyrkiel pomiarowy (półprętek) i inne, to jednak daje widzowi w sposób dydaktyczny dostateczną ilość eksponatów dla zorientowania się w postępie technicznym w tej dziedzinie. Żałować tylko należy, że nie dało się połączyć tej ekspozycji z tak ściśle z nią związanym historycznym rozwojem metrologii długości od łokcia staroegipskiego do metra.

Oprócz objaśnień przy poszczególnych eksponatach podano poza gablotą krótki zarys historyczny rozwoju różnego rodzaju przymiarów — od epoki staroegipskiej do naszych czasów.

Bardzo dodatnio przedstawia się strona wizualna ekspozycji, zwłaszcza artystycznie wykonane kolorowe plansze, co jest zasługą pracowni graficznej Muzeum Techniki.

Jest to pierwszy z projektowanego cyklu kilku pokazów z różnych dziedzin geodezji, z których każdy ma trwać około trzech miesięcy. Tematem następnych z nich mają być: pomiary wysokości, pomiary kątów, zagadnienia pomiarów geodezyjnych przy budownictwie przemysłowym, lądowym i wodnym oraz pokaz jak powstaje mapa. Z najnowocześniejszych zagadnień pomiarowych przewiduje się ekspozycje na temat geodezyjnych obserwacji sztucznych satelitów Ziemi i lunometrii (technika pomiarów Księżyca). W sumie złożą się one na pewną całość tej jednej z najstarszych dziedzin techniki.

Celem pokazów jest spopularyzowanie informacji o podstawowych zagadnieniach geodezyjnych, tak mało jeszcze znanych nie tylko wśród szerszych warstw społeczeństwa, a zwłaszcza wśród młodzieży, ale nawet i w wielu środowiskach techników innych specjalności.

M. K. S.

STASZICOWSKA AKADEMIA GÓRNICZA NA ZNACZKU POCZTOWYM

Obchody 150-lecia Akademii Górniczej w Kielcach, które odbyły się w połowie 1966 r. spopularyzowały tę mało znaną dotychczas kartę tradycji naszego wyższego szkolnictwa technicznego. Jubileusz ten spowodował też wydanie znaczka pocztowego wartości 60 gr z widokiem dawnego pałacu biskupiego w Kielcach (obecnie siedziba Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej), w którego bocznym skrzydle mieściła się staszicowska uczelnia. Na znaczku widnieje napis: Akademia Górnicza 1816 — Kielce.

Inicjatywę wydania opisanego znaczka trzeba powitać z dużym uznaniem, szkoda tylko, że pałac kielecki został odtworzony w sposób nieodpowiadający jego rzeczywistemu wyrazowi architektonicznemu.

Znaczek ukazał się w serii propagującej turystykę. Początek obiegu: 15 IX 1966.

J. J.